

URBANISTIČKO PLANIRANJE

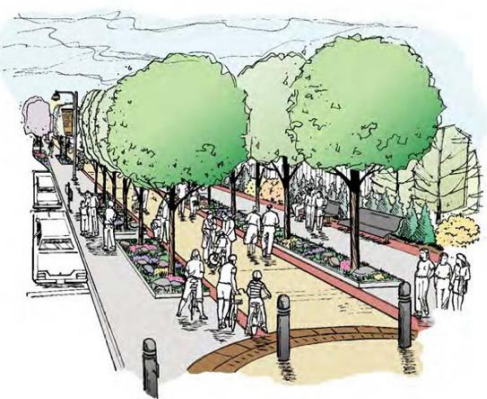
PREDAVANJA 2020.

ZNAČAJ URBANOG DIZAJNA

Urbani dizajn spaja brojne elemente stvaranja mesta:

- odgovornost prema životnoj sredini,
- društvenu jednakost,
- ekonomsku izvodivost, i dr.

kako bi se dobila mesta koja se odlikuju lepotom i posebnim identitetom.

Urbani dizajn prevazilazi svoje korene, kao što su:

- planiranje saobraćaja,
- arhitektonsko projektovanje,
- ekonomija razvoja,
- pejzažno uređenje i
- inženjering

i obuhvata sve ove elemente.

Ukratko, urbani dizajn je proces stvaranja nove vizije nekog prostora i angažovanja eksperata na realizaciji te vizije.

Od II sv. rata odvija se ekstenzivan urbani razvoj i obnova.

Veliki deo “nove gradnje” trećerazrednog kvaliteta i nedostaje mu *duh mesta*.

U najgorim slučajevima, fine urbane strukture naružene su novom gradnjom.

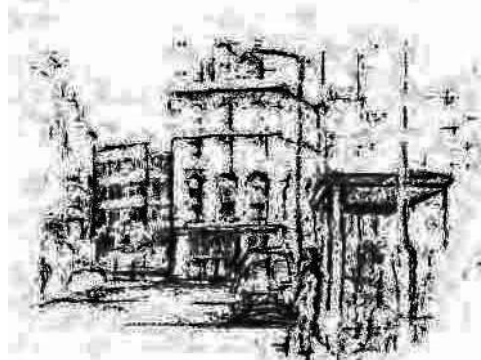

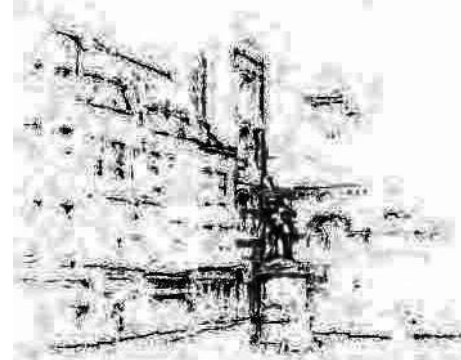

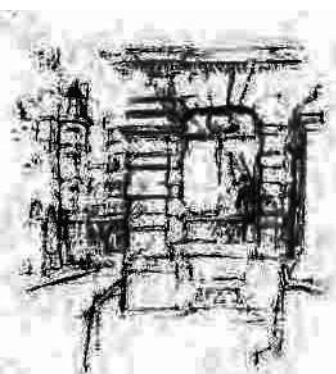
1

2

3

4

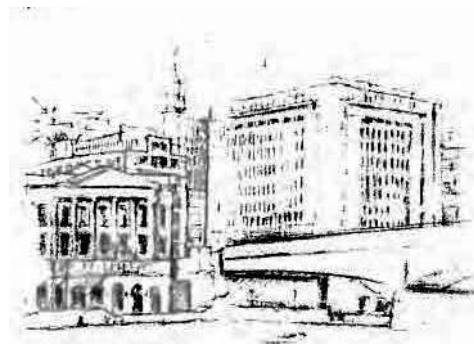
5

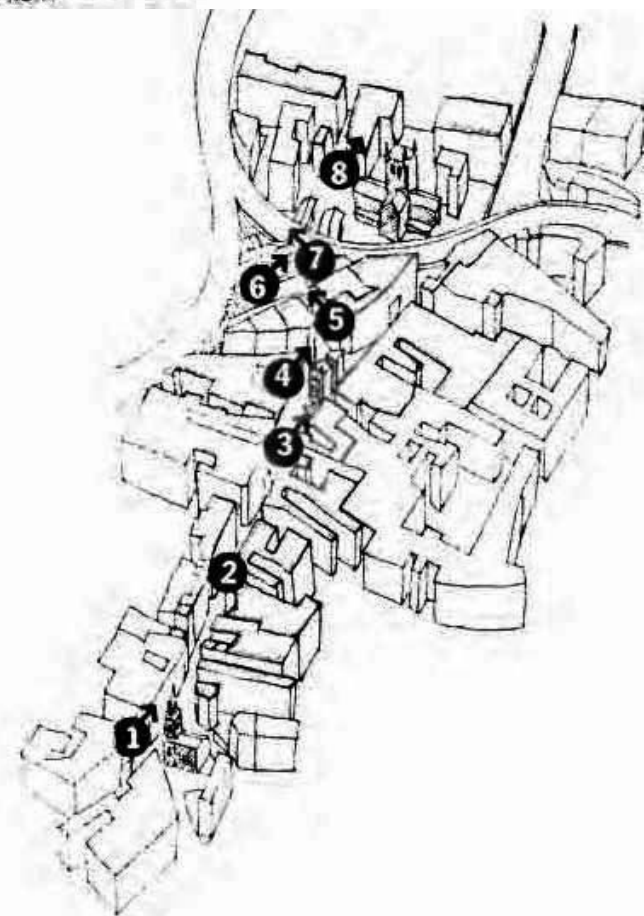
6

7

8

Kroz analize postojećih prostora i složenih odnosa njihovih osnovnih delova, možemo naučiti da prepoznamo i stvaramo kvalitet bogatog i stimulativnog urbanog okruženja

PROJEKTOVANJE PRIPADA SVIMA

Korisnici najbolje znaju kako funkcioniše postojeće naselje, potrebe njegovih stanovnika i prostorne mogućnosti.

Kolaboracija/zajedničko delovanje planiranja i projektovanja, i zajedničko razumevanje problema obezbeđuju posvećivanje pažnje lokalnim problemima i smanjivanju mogućnosti otpora lokalne zajednice prema promenama.

Lokalne zajednice mogu imati i ulogu u sprovođenju i implementaciji projekata, i upravljanju prostorom u kasnijem periodu.

Angažovanost i posvećenost mogu se obezbediti kroz uključenje javnosti u ranim fazama procesa planiranja i projektovanja.

Opređenost za dijalog, proširuje se i na profesionalne interese.

Urbani dizajn nije domen rada samo jedne profesionalne grupe; trebalo bi da predstavlja zajednički rad različitih **aktera** (stakeholder), koji zastupaju različite interese.

Planner

What society thinks I do

What my friends think I do

What applicants think I do

What the APA thinks I do

What I think I do

What I really do

KLJUČNI ASPEKTI URBANOG DIZAJNA

Mesta za ljude

Obogaćivanje postojećeg

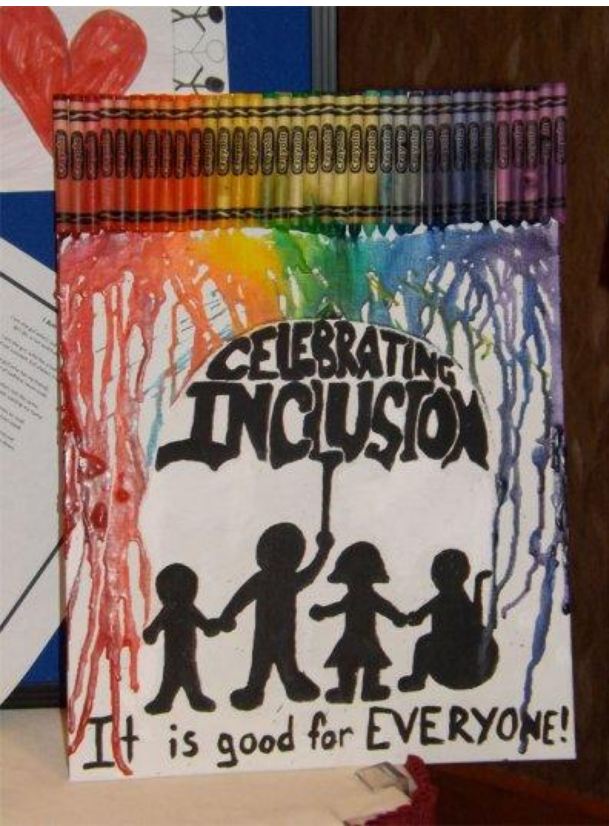

Uspostavljanje veza

Uvažavanje pejzaža

Mešanje različitih namena i oblika

Upravljanje investicijama

Projektovanje za promene

UVAŽAVANJE KONTEKSTA

Kontekst predstavlja karakter prostora i lokacija na kojoj će se realizovati predviđeni projekat urbane regeneracije.

Njega čine ekološke i arheološke karakteristike okruženja, struktura prostora (naselja i zgrada), na lokaciji i istorijski podaci.

Kontekst obuhvata i stanovništvo, pojedince koji žive u blizini područja i način na koji su organizovane lokalne zajednice, kako bi građani postali stvarni učesnici u planiranom razvoju.

LOKALNA ZAJEDNICA

Mesta, pre svega, moraju da budu stimulativna za ljude a objekti i javni prostori moraju biti udobni i bezbedni.

Projektovanje takvog mesta zahteva uvažavanje dinamike života lokalne zajednice, što obuhvata:

- lokalna shvatanja i inicijative, *kolektivnu svest*,
- lokalnu istoriju i običaje, *duh mesta*,
- stavove uticajnih grupa (stakeholdera) i pojedinačnih učesnika (izvođači, vlasnici zemljišta, komunalna preduzeća),
- lokalnu organizacionu ili institucionalnu strukturu,
- politički kontekst.

Razumevanje društvene dinamike

Proces revizije, u kome glavnu reč ima lokalna zajednica, bavi se nizom važnih pitanja.

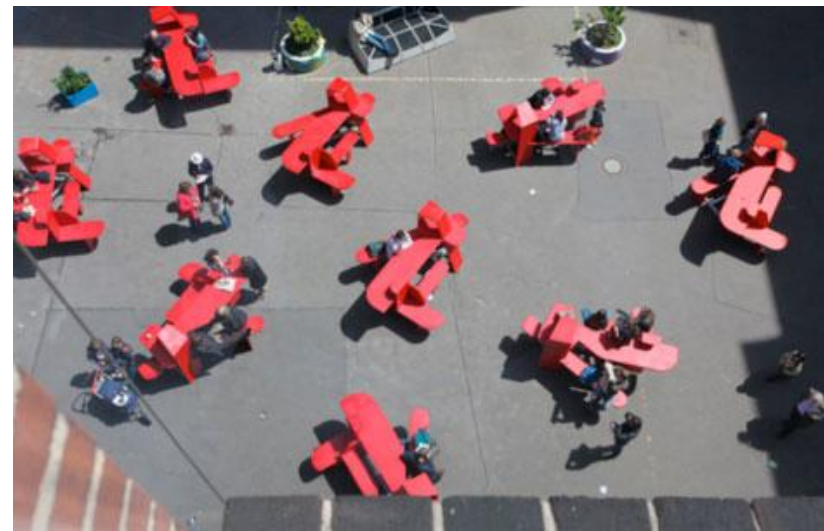
- Koji su problemi zapaženi?
- Kakva je lokalna predstava o mestu?

Identitet mesta

-Mogu li novoizgrađeni objekti da se uklope u postojeći identitet ili ga treba ponovo osmisliti? *Rebranding*

-Koje su prepoznatljive osobenosti lokacije i njene okoline?

-Gde se nalaze glavni pravci kretanja, privlačne tačke (focalne) i glavni centri aktivnosti?

MESTO

U rečnik urbanog dizajna spada i reč *genius loci*, koja označava *duh mesta*, uvreženo shvatanje doživljaja koji mesto pruža korisnicima.

Svuda je negde

Procena uloga i odnosa područja/lokacije prema njegovom strateškom kontekstu, uz uvažavanje posebnosti oblika i načina na koji se mesto koristi, predstavlja temelj za jedinstveni predlog projektnog rešenja.

PRIRODNI RESURSI

Brižljivo istraživanje prirodnih resursa lokacije dovodi do sveobuhvatnog projektantskog predloga, koji:

- uključuje različite potrebe nove izgradnje i
- identifikuje mogućnosti koje nudi određena lokacija i uvažava ograničenja lokacije.

Projektovanje u skladu sa prirodnim odlikama terena

Dugoročno sagledavanje uticaja na životnu sredinu i razmatranje kako da se:

- iskoristi energija sunca,
- u potpunosti iskoriste atmosferska voda i sistemi za odvodnjavanje,
- iskoristi potencijal tla za zagrevanje ili hlađenje,
- iskoristi energija vetra, i
- dodatno smanje energetske zahteve tako što će se, npr. planirati izgradnja kombinovane toplane-elektrane u naselju.

1. Identifikacija potencijala lokacije koje treba sačuvati

2. Ponovno korišćenje (re-use) i sanacija lokacija sa prevaziđenom namenom (brownfield lokacija)

3. Jačanje identiteta i strukture gradskog pejzaža

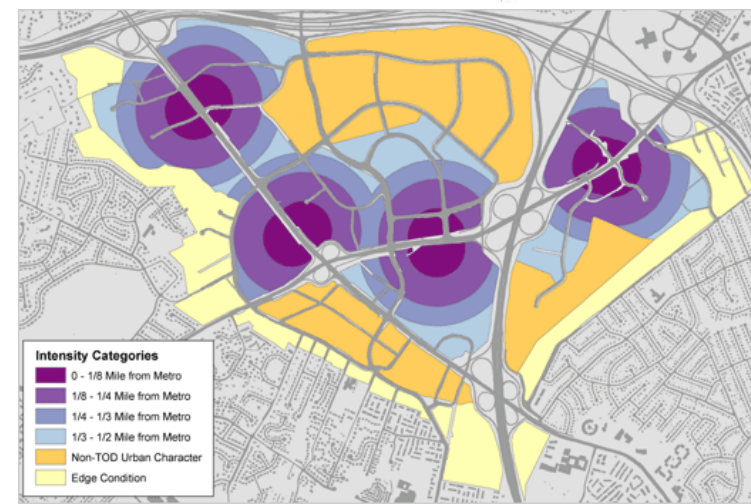
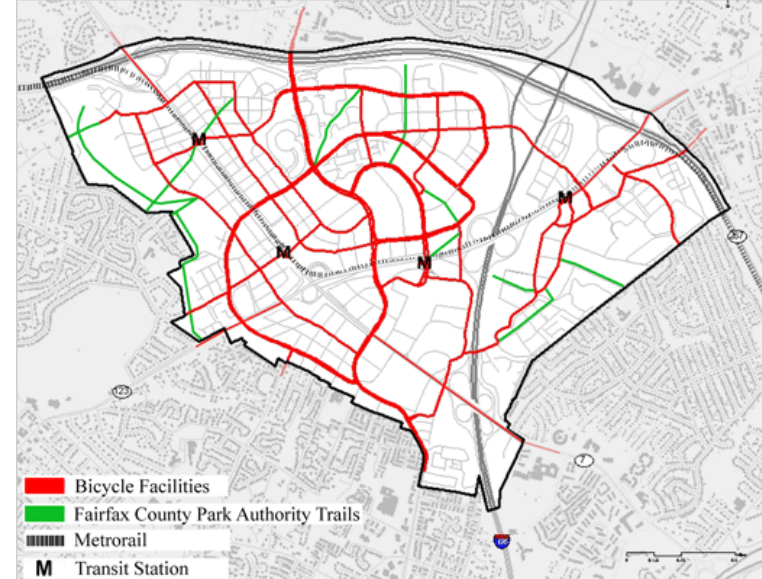
Zgrada mlina u Čarlstonu

SAOBRAĆAJNA POVEZANOST

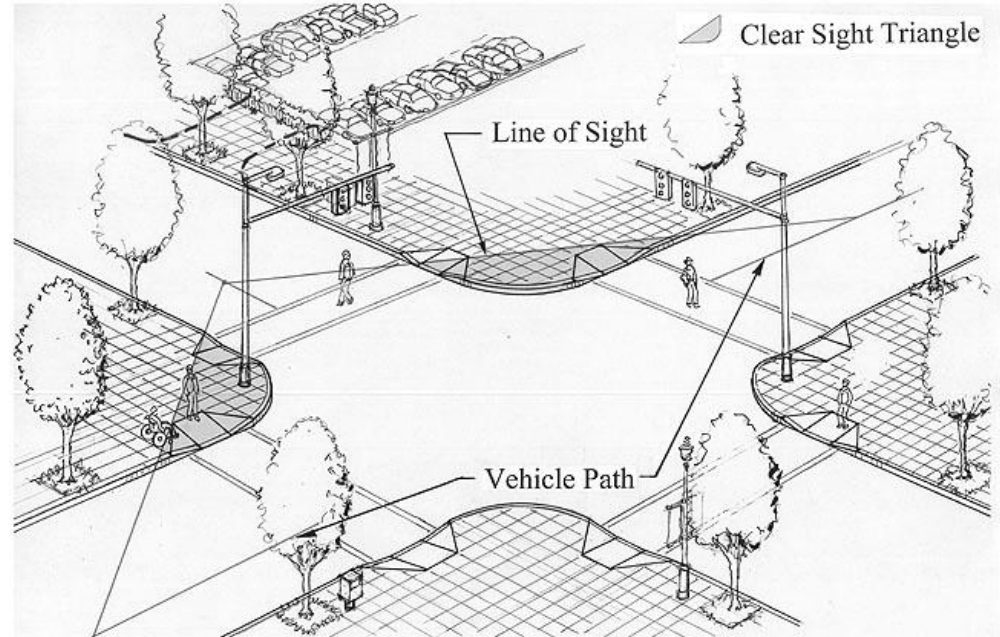
Kontekstualna analiza, koja će obezbediti osnovu za okvirno rešenje kretanja, mora da se utvrdi:

- kako će se trase koje vode do nove lokacije uklopiti u postojeću infrastrukturu?
- mogućnost postojanja svih vrsti kretanja?
Pešačko, biciklističko i javni prevoz pre svega!
- kako nova gradnja može koristiti području u celini?
- kako će biti obezbeđeno kretanje u svim fazama izgradnje?

Sagledavanje postojećih pristupa i veza

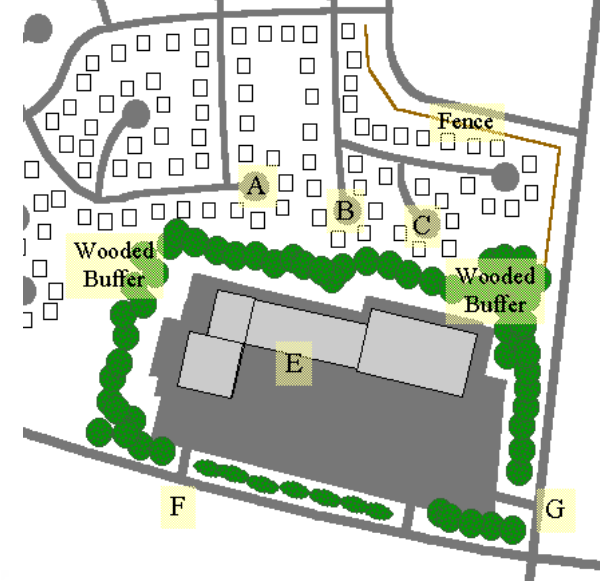
Razmotrite kvalitet kretanja-
metod posmatranja

IZVODLJIVOST

Da bi se doneo zaključak o izvodljivosti projekta potrebno je proceniti:

- potrebe lokalne zajednice,
- ponudu i potražnju na tržištu,
- izvore finansiranja,
- kapacitet same lokacije,
- vlasništvo na zemljištem, asocijacije stanara i zakupa,
- uklapanje u kontekst okruženja,
- troškove izgradnje,
- inženjerska ograničenja na lokaciji,
- postojeće planove lokalne samouprave za datu lokaciju.

Kontekst je dinamičan

Početna faza vrednovanja konteksta ima dva ključna rezultata:

1. SWOT analiza (prednosti, slabosti, mogućnosti, opasnosti) daje sliku različitih slojeva elemenata koje treba uzeti u obzir, identifikujući postojeće prednosti slabosti lokacije ali i mogućnosti za unapređenje i opasnosti po uspešnu realizaciju projekta.

2. Ideje polaznog koncepta i strateške opcije koje ocrtavaju viziju i uvećavaju fleksibilnost projekta dok se on odvija, tako što osiguravaju da proces bude:

-participativan (omogućava učešće različitih aktera sa lokacije),

-podoban za postepenu primenu- uspostavljajući ravnotežu između dugoročnih težnji i kratkoročnih poboljšanja, kao i podsticanje početnih inicijativa.

